

JAARVERSLAG

2017

COMMISSIE VOOR NUCLEAIRE
VOORZIENINGEN

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen
aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en
voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Verantwoordelijke uitgever:

de heer Luc Dufresne, voorzitter

Secretariaat:

Federale Overheidsdienst Economie,
K.M.O., Middenstand en Energie
Koning Albert II – laan 16
1000 Brussel

JAARVERSLAG

2017

COMMISSIE VOOR NUCLEAIRE
VOORZIENINGEN

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen
aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en
voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Inhoudsopgave

1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	4
1.1. Oprichting	4
1.2. Samenstelling	4
2. Opdrachten	6
3. Wettelijke aspecten	8
3.1. Wettelijke aspecten van het jaarverslag	8
3.2. Andere wettelijke aspecten	8
4. Activiteiten	10
5. Financiële aspecten	12
5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	12
5.2. Evolutie van de voorzieningen	13
6. Eindbeschouwing	14

1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

1.1. Oprichting

De wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze centrales, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 15 juli 2003, gewijzigd bij de wet van 25 april 2007 en 26 maart 2014, richt bij artikel 3 een Commissie voor nucleaire voorzieningen op. Vóór deze wetswijziging werd deze Commissie Opvolgingscomité genoemd. De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen.

1.2. Samenstelling

De institutionele samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen (hierna Commissie genoemd) werd in 2017 niet gewijzigd. Het aantal leden werd in 2014 beperkt tot vijf leden die de Belgische Staat vertegenwoordigen met bijkomend drie raadgevende leden.

De voorzitter en de leden van de Commissie, worden benoemd door de koning bij een in Ministerraad overlegd besluit. De nominatieve samenstelling werd door het koninklijk besluit van 8 oktober 2016 (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 14 november 2016) aangepast, om de nieuwe samenstelling door de wetswijziging van 2014 te bekrachtigen en een paar leden te benoemen. De voorzitter van de Commissie voor nucleaire voorzieningen is de heer L. Dufresne, Eresecretaris-generaal van de Nationale Bank van België.

De volgende personen maakten in 2017 deel uit van de Commissie:

NAAM	ORGANISATIE
<i>Effectieve leden</i>	
De heer A. De Geest	Administrateur-generaal van de Thesaurie
Mevrouw M.-P. Fauconnier	Voorzitster van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG)
De heer A. Boon	Voorzitter van het directiecomité a.i. van de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning
De heer L. Dufresne	Eresecretaris-generaal van de NBB
Mevrouw N. Mahieu	Directeur-generaal a.i. van de Algemene Directie Energie
<i>Plaatsvervangende leden</i>	
De heer J. Deboutte	Directeur bij het Agentschap van de Schuld
De heer K. Locquet	Directeur Algemene Zaken bij de CREG
De heer G. De Smet	Directeur-generaal a.i. Begroting en Beleidsevaluatie bij de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning
Mevrouw C. Swartenbroekx	Inspecteur-generaal bij de NBB
De heer A. Fernandez Fernandez	Adviseur bij de Algemene Directie Energie
<i>Raadgevende leden</i>	
De heer J. Bens	Directeur-generaal van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC)
De heer J.-P. Minon ¹	Directeur-generaal van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen (NIRAS)
De heer M. Demarche ²	Directeur-generaal van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen (NIRAS)
De heer R. Leclère	Afgevaardigd bestuurder van Synatom
<i>Afgevaardigden</i>	
De heer G. Volckaert	Diensthooft Algemeen beheer en berging afval bij het FANC
De heer A. Lemmens	Directeur Provisioneel beheer bij de NIRAS
Mevrouw D. Ghislain	Financieel Directeur van Synatom

¹ Tot 31 mei 2017

² Vanaf 1 juni 2017

2. Opdrachten

De wet van 11 april 2003, gewijzigd bij de wet van 25 april 2007, bij de wet van 26 maart 2014 en bij de wet van 25 december 2016, bepaalt in artikel 5 de opdrachten van de Commissie. De Commissie heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen. Deze advies- en controlebevoegdheid heeft betrekking op het bestaan, de toereikendheid en de beschikbaarheid van de provisies.

Ze geeft advies, op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde overheden, over onder meer:

- de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen, en evalueert periodiek de geschiktheid van deze methoden;
- het herzien van het maximale percentage van de fondsen die de tegenwaarde vormen van de desbetreffende provisies die de kernprovisievennootschap kan lenen aan kernexploitanten;
- de categorieën van activa waarin de kernprovisievennootschap het deel van deze fondsen, dat zij niet mag lenen aan kernexploitanten, investeert, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen controleert onder meer:

- de gegevens die de kernprovisievennootschap ter beschikking stelt over de toereikendheid van de provisies;
- de correcte toepassing van de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen;
- de voorwaarden tegen welke de kernprovisievennootschap deze fondsen leent aan kernexploitanten, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd;
- de politiek van de kernexploitanten op het gebied van voorrechten en hypotheek;
- de voorwaarden van de leningen die eventueel worden toegekend door de kernprovisievennootschap;
- de beschikbaarheid van de tegenwaarde van het bedrag van de in het vorig punt bedoelde leningen, met inbegrip van de eventuele zekerheden die door degenen die deze leningen hebben ontvangen, werden gesteld.

De Commissie heeft in 2005 per brief bepaald dat de nodige gegevens om deze controletaak te kunnen uitvoeren (in uitvoering van artikel 7, § 1, eerste punt) haar uiterlijk moeten worden overgemaakt op hetzelfde moment als het versturen van de uitnodiging voor de jaarlijkse algemene vergadering. De nodige gegevens werden tijdens het jaar 2017 door de kernprovisievennootschap op 6 juni, 7 juli en 4 september 2017 aan de Commissie verstuurd.

3. Wettelijke aspecten

3.1. Wettelijke aspecten van het jaarverslag

Het artikel 8, §1 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de Commissie voor nucleaire voorzieningen elk jaar een verslag van haar activiteiten voorlegt aan de minister die de Energie in zijn bevoegdheid heeft. De minister maakt dit verslag over aan de federale wetgevende Kamers en ziet erop toe dat het verslag op passende wijze wordt bekendgemaakt.

Dit verslag moet door de Commissie worden voorgelegd voor 1 oktober van het jaar dat volgt op het betrokken jaar en bevat onder andere de staat van haar werkingskosten.

Het artikel 8, § 2 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de leden en het personeel van het secretariaat van de Commissie voor nucleaire voorzieningen gebonden zijn door het beroepsgeheim en dat zij de vertrouwelijke gegevens, die hun ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de Commissie voor nucleaire voorzieningen, aan niemand mogen bekendmaken. Het jaarverslag bevat dan ook geen vertrouwelijke informatie.

3.2. Andere wettelijke aspecten

Het voorstel van koninklijk besluit dat de modaliteiten en de werkingskosten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen bepaalt, werd in 2017 herwerkt.

De wet van 11 april 2003 werd ieder jaar gewijzigd door de wet diverse bepalingen, om het de Belgische Staat mogelijk te maken, in het kader van de openbare dienstverlening, een repartiebijdrage te vragen aan de kernexploitanten. De kernprovisievennootschap moet dat bedrag voorschieten en de individuele bijdragen terugvorderen van de kernexploitanten of gelijkgestelden.

Op 25 december 2016 werd door de wet tot wijziging van de wet van 11 april 2003 het minimum bedrag voor de repartiebijdrage voor het jaar 2017 vastgesteld op 177 miljoen euro voor de centrales Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3. Het koninklijk besluit van 15 oktober 2017 heeft de repartiebijdrage voor het jaar 2017 bepaald op 192.798.603,86 euro. Na de toepassing van het degressiviteitsmechanisme, in functie van de respectievelijke aandelen in de industriële elektriciteitsproductie, bedroeg de bijdrage voor Electrabel NV 154.830.774,80 euro en voor EDF Luminus NV 8.955.013,15 euro.

Door de wet van 18 december 2013 tot wijziging van de wet van 31 januari 2003 werd de exploitatieduur van Tihange 1 met 10 jaar verlengd. Er werd toen beslist dat hiervoor een

jaarlijkse vergoeding moest betaald worden aan de federale Staat. Dit gebeurt aan de hand van een berekeningsformule.

Door de wet van 28 juni 2015 en van 12 juni 2016 tot wijziging van de wet van 31 januari 2003, werd de exploitatieduur van de centrales Doel 1 en Doel 2 met 10 jaar verlengd. Er werd toen eveneens beslist dat de eigenaar hiervoor een jaarlijkse vergoeding aan de federale Staat moet storten. Deze werd vastgelegd op een jaarlijks bedrag van 20 miljoen euro voor beide centrales.

4. Activiteiten

In 2017 heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen negen vergaderingen gehouden, waarvan zes gewone vergaderingen en drie beperkte vergaderingen. Tijdens deze laatste werden de voltallige vergaderingen voorbereid en waren de raadgevende leden niet aanwezig.

Datum	Opmerking
7 maart 2017	Vergadering
19 april 2017	Vergadering
12 juni 2017	Vergadering
29 september 2017	Vergadering
23 oktober 2017	Beperkte vergadering
10 november 2017	Beperkte vergadering
16 november 2017	Vergadering
12 december 2017	Beperkte vergadering
18 december 2017	Vergadering

De volgende punten werden besproken tijdens de vergaderingen:

- de driemaandelijke bespreking van de solvabiliteitsratio D/D+E van de geconsolideerde groep Electrabel NV;
- de stand van zaken van de voorzieningen eind 2016 en de voorziene wijzigingen voor het jaar 2017;
- de jaarlijkse informatie van de kernprovisievennootschap;
- de financiële informatie van de geconsolideerde groep Electrabel NV;
- de geraamde uitgaven en beschikbare middelen eind 2016;
- het jaarverslag 2016 van de Commissie;
- het jaarverslag bestraalde splijtstoffen 2016;
- de rating van Engie en Electrabel door Moody's;
- voorbereiding en opmaken van voorstellen voor de aanpassing van de wet van 11 april 2003;

- analyse van de verschillende concepten van NIRAS voor geologische berging;
- een brief aan de CEO van ENGIE;
- herschikking activa van de NV Electrabel en wijziging perimeter Electrabel-ENGIE;
- aanvullende overeenkomsten aan de leningsovereenkomsten tussen Electrabel en Synatom;
- het referentiescenario voor de geologische berging;
- een stand van zaken en herwerking van het voorstel van koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten van de Commissie;
- het ontwerp budget voor de Commissie voor 2018;
- het Luxemburgse wetsvoorstel betreffende de nucleaire aansprakelijkheid.

De controletaken van de Commissie werden op een permanente wijze vervuld op basis van de ter beschikking gestelde of gevraagde informatie. Het punt “voorbereiding en opmaken van voorstellen voor de aanpassing van de wet van 11 april 2003” heeft verschillende voorbereidingsmomenten, overleg en vergaderingen van de Commissie geleverd en nam het hele jaar door een groot deel van de werkzaamheden van de Commissie in beslag.

5. Financiële aspecten

5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

Artikel 9 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de werkingskosten, de kosten van de adviezen en de studies gevraagd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen, ten laste zijn van de kernprovisievennootschap. Deze laatste rekent ze door aan de kernexploitanten en aan gelijkgestelde vennootschappen naar verhouding van hun aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen.

Het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 werd in 2017 herwerkt. Hoewel de praktische werking van de Commissie in 2017 nog niet geregeld was werd een eerste aanzet gegeven voor het bekomen van een budget voor het jaar 2018. De Minister van Energie ging akkoord met een overgangsmaatregel waarbij voor het jaar 2018 een budget werd goedgekeurd en in afwachting van de aanname van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten, een betaling via de kernprovisievennootschap mogelijk zou zijn. Hierdoor zou in 2018 o.a. kunnen gestart worden met de betaling van de kosten voor de adviezen van NIRAS uit het verleden.

Zoals vorige jaren werden ook in 2017 de administratieve kosten van het vast secretariaat, onder de vorm van het salaris van een administratief assistent voor 2017, ten laste gelegd van de kernprovisievennootschap. De volledige financiële weerslag van de werking van de Commissie kan wel nog niet worden weergegeven. Het koninklijk besluit van 1 mei 2006, ter uitvoering van artikel 9 van de wet van 11 april 2003, legt het maximaal bedrag van de jaarlijkse werkingskosten van de Commissie en van de kosten van externe adviezen vast op 500.000 euro per jaar. Dit bedrag wordt vanaf 1 januari 2005 jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen op basis van de index van de maand december 2003.

5.2. Evolutie van de voorzieningen

Tabel. Voorzieningen 2003-2017

(afgerond in miljoen euro)

	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007
Ontmanteling	990	1.379	1.448	1.521	1.742
Bestraalde Splijststoffen	2.606	2.655	2.855	3.012	3.163
TOTAAL	3.596	4.034	4.303	4.533	4.905
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Ontmanteling	1.829	1.920	2.231	2.343	2.460
Bestraalde Splijststoffen	3.399	3.654	3.923	4.204	4.471
TOTAAL	5.228	5.574	6.154	6.547	6.931
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Ontmanteling	3.066	3.155	3.301	4.171	4.540
Bestraalde Splijststoffen	4.228	4.480	4.733	5.023	5.586
TOTAAL	7.294	7.635	8.034	9.194	10.126

6. Eindbeschouwing

De Commissie nucleaire voorzieningen heeft in het jaar 2017 opnieuw een drukke agenda gehad. Bij de analyse en het advies omtrent de herziening van de leningsovereenkomsten tussen Electrabel en Synatom in 2016 werden een aantal beperkingen in de wet van 11 april 2003 vastgesteld en had de Commissie zich voorgenomen om in 2017 een aantal voorstellen ter verbetering van de wet voor te bereiden. Dit heeft zij dan ook ten volle gedaan. De noodzaak om met een voorstel tot wetswijziging door te gaan werd bevestigd door de grondige analyse in 2017. Deze toonde aan dat een aantal bijkomende aspecten van de wet moesten versterkt worden. Dit werk resulteerde begin 2018 in een concreet voorstel tot aanpassing van de wet van 11 april 2003.

De goedkeuring begin 2018 door de Minister van Energie van een budget van 625.000 euro voor het jaar 2018 betekende een echte start van de operationalisering van de Commissie als onafhankelijk orgaan, die in 2018 werd verder gezet.